

CIRKULÄR 17:46

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Signild Östgren m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Budgetproposition 2018 och höständringsbudgeten för år 2017

Den 20 september presenterade regeringen höständringsbudgeten för 2017 (2017/18: 2) och 2018 års ekonomiska budgetproposition (2017/18:1). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2018–2020. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Budgetpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2018–2020. Höständringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av satsningarna:

- Ökade resurser till välfärden tillförs de generella statsbidragen med 3,5 miljarder 2019 och 7 miljarder från år 2020.
- 425 miljoner införs som bidrag till arbete mot långtidsarbetslöshet, via s.k. extratjänster.
- En miljard riktas till skolområdet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling år 2018, år 2019 riktas 3,5 miljarder och år 2020 riktas 6 miljarder
- 500 miljoner riktas som en jämlikhetspeng till skolan år 2018.
- 500 miljoner riktas till socioekonomiskt eftersatta kommuner.
- Ytterligare 250 miljoner till förstärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården.
- Stimulansmedel om 350 miljoner införs för att öka motivationen att delta i daglig verksamhet.

forts. >>

- 300 miljoner satsas för gratis simskola och ytterligare 250 miljoner för avgiftsfria aktiviteter för barn under skollov (200 finns redan i år).
- Anslaget för krisberedskap höjs med 100 miljoner till kommunerna.
- Klimatklivet ökas med 800 miljoner år 2018, 1,3 miljarder år 2019 och 2,3 miljarder år 2020–2023.

På regeringens webbplats finns fördelning per kommun av välfärds miljarderna och övriga riktade tillskott i följande länk:

<http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/09/fordelning-av-tillskott-till-kommuner-och-landsting/>

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Kommunalekonomisk utjämning	6
Välfärds miljarderna	9
Barn och utbildning	10
Individ- och familjeomsorg	17
Kultur- och fritidsområdet	19
Asylmottagande och nyanländas etablering	20
Äldreomsorg	21
Funktionshinderområdet	21
Regionala tillväxtåtgärder	22
Infrastruktur, fastigheter och krisberedskap	22
Allmän miljö- och naturvård	23
Arbetsgivarfrågor	25
Arbetsmarknad och arbetsliv	26
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	28
Arbetsmiljö	30
Integration i arbetslivet	31
Jämställdhet	32
Läraryrket och lärarutbildning	33
Gymnasieskola och yrkesutbildning	34
Högre utbildning och universitetsforskning	36

Ekonomi

Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen

Regeringen bedömer i budgetpropositionen att tillväxten i Sverige blir stark, 3,4 procent år 2017 respektive 2,6 procent år 2018 (kalenderkorrigerade siffror). Det är en uppvidering jämfört med vårpropositionen.

Den globala tillväxten är idag visserligen under genomsnittet för 2000-talet. Men konjunkturuppgången i världen fortsatte under 2017 med en snabbare ökning av industriproduktion och världshandeln. Det ser ut att bli en något starkare tillväxt 2017 och 2018 i de länder som är viktiga för Sveriges utrikeshandel, vilket bidrar till en starkare svensk export 2018. Det förefaller inte som den politiska osäkerheten i Europa och USA i någon större omfattning påverkat den ekonomiska utvecklingen, indikatorerna tyder snarare på att ett relativt högt förtroende hos både hushåll och företag.

Aktivitetsnivån i den svenska ekonomin har varit hög de senaste åren och det fortsätter ett tag till. Det är framförallt de inhemska delarna i ekonomin som utvecklats starkt. Den offentliga konsumtionen ökade kraftigt i samband med den stora flyktingkrisen. Investeringarnas andel av BNP är på den högsta nivån sedan början av 1990-talet, den höga befolkningstillväxten ställer krav på såväl bostäder som verksamhetslokaler. Nästa år bedömer regeringen dock att investeringarna växer i en långsammare takt eftersom nivån på investeringarna nu är så pass hög. Det finns även kapacitetsrestriktioner i byggandet. Vidare bedömer regeringen att hushållskonsumtionen kommer utvecklas starkt då låga räntor, hög sparkvot och en positiv utveckling på arbetsmarknaden ger en gynnsam grogrund för hushållskonsumtionen. Även utrikeshandeln väntas ge ett positivt bidrag till tillväxten i Sverige 2018.

Regeringen väntar sig att den starka utvecklingen på arbetsmarknaden håller i sig. Antalet sysselsatta väntas fortsätta öka snabbt 2017 och även relativt snabbt 2018. Sysselsättningsgraden, dvs. andelen sysselsatta i befolkningen i arbetsför ålder har ökat kraftigt. Den starka konjunkturutvecklingen och regeringens åtgärder medför en ökad efterfrågan på arbetskraft och arbetslösheten bedöms minska till 5,9 procent år 2018.

Löneutvecklingen väntas trots den starka utvecklingen på arbetsmarknaden att vara dämpad. Även 2017 och 2018 väntas timlöneökningarna stanna på 2,7 respektive 3,0 procent, vilket är lägre än genomsnittet 1993–2016 (3,4 procent). Undersökningar visar att företagen få allt svårare att rekrytera personal. Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden har stigit vilket påverkar löneökningstakten med viss fördröjning.

Inflationstakten ökade under 2016 och första halvåret 2017, efter att ha varit låg under en lång tid. Ökningen förklaras av höjda priser på tjänster och tillfälligt höjda energipriser. Inflationstakten mätt som KPIF, inflationen med fast bostadsränta, vilket är det mått som riksbanken numera följer väntas stabilisera sig på knappt 2 procent.

Regeringens BNP-prognos ligger högre än förbundets senaste bedömning för 2019–2020. Förklaringen är framförallt att regeringens beräkningar baseras på att det är

möjligt med en fortsatt sysselsättningsökning, trots att BNP-gapet är slutet, vilket innebär större ökning av arbetade timmar dessa år. Regeringen menar att satsningarna i budgetpropositionen bidrar till detta och att jämviktsarbetslösheten kan sänkas. Regeringens bedömning är att kvarvarande "långtidsarbetslösa" från den djupa lågkonjunkturen i detta långvariga höga efterfrågeläge kan ges möjlighet att återkomma till arbetsmarknaden.

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i budgetpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020		
BNP ¹	2,9	3,4	2,6	2,0	2,0		
Arbetade timmar ¹	1,7	2,0	1,3	0,6	0,6		
Arbetslöshet ²	6,9	6,6	5,9	5,9	5,9		
BNP-gap ³	-0,2	0,8	1,0	0,8	0,6		
Timplöner ⁴	2,4	2,7	3,0	3,2	3,4		
Årsomsnitt	1,4	1,8	1,7	1,9	2,0		
Prisbasbelopp		44 300		44 800	45 500	46 400	47 300
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	0,9	1,0	0,9	1,1	1,5		
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	41,6	38,6	36,5	34,4	32,0		

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: 2018 års budgetproposition.

Efterfrågan på kommunala välfärdstjänster är stark till följd av snabbt ökande antal barn och äldre, det stora antalet nyanlända och regeringens satsningar inom välfärden. Behoven av välfärdstjänster bedöms vara fortsatt hög åren framöver och sektorn tillförs resurser. Däremot är regeringens prognos för den kommunala konsumtionen blygsam, då denna enbart ökar med 0,5, 0,8 respektive 1,1 procent år 2018–2020. En viktig förklaring till den förhållandevis måttliga konsumtionsökningen är den prognosprincip regeringen tillämpar. Denna innebär att man utgår från beslutade och föreslagna statsbidrag och oförändrade kommunala skattesatser. Den kommunala konsumtionen anpassas därefter i prognosen så att det kommunala balanskravet uppfylls, även då det innebär mindre ökning av den kommunala konsumtionen än vad demografin kräver.

Prognosen för den makroekonomiska utvecklingen är som sådan alltid osäker. En sämre utveckling i omvärlden, exempelvis försämrat säkerhetspolitiskt läge, eller en inbromsning i den kinesiska ekonomin, skulle medföra en svagare utveckling i den svenska ekonomin. Regeringen påpekar också att det råder stor osäkerhet kring arbetslöshetsprognosen.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Siv Stjernborg tfn 08-452 77 51, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringen bedömer att skatteunderlaget har ökat relativt kraftigt 2016 och fortsätter öka kraftigt 2017, se tabell 2. Enligt regeringen förklaras den höga ökningstakten främst av en hög tillväxt av lönesumman. Under 2018–2020 förutser regeringen att sysselsättningen mattas, vilket leder till en dämpning av ökningstakten. Därmed motsvarar ökningstakten under den senare delen av perioden genomsnittet för de senaste tio åren. Det innebär enligt regeringen att skatteunderlaget inte ökar sektorns inkomster i samma utsträckning som dess utgifter växer.

Från och med 2018 påverkas skatteunderlaget av regelförändringar som föreslås i budgetpropositionen, framförallt höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år. Dessa förslag är inte beaktade i Ekonomistyrningsverkets (ESV) och SKL:s prognoser i tabell 2. Utöver detta föreslås lägre skatt för personer med sjuk- och aktivitetsersättning samt skattereduktion för fackföreningsavgifter. Men eftersom dessa föreslås ske i form av skattereduktioner i stället för avdrag påverkar detta inte det kommunala skatteunderlaget.

Tabell 2. Olika skatteunderlagprognoser

Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2014–2019
Reg sep	4,9	4,8	3,4	3,9	3,8	22,6
ESV sep	5,3	4,5	3,5	3,4	3,4	21,8
SKL aug	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5	22,3

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Anm.: I SKL:s och ESV:s prognos är inte regeringens förslag om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år 2018 beaktat. Det beräknas minska skatteunderlagets ökningstakt med cirka 0,6 procent år 2018.

Regeringens uppfattning om skatteunderlagets ökning till år 2020 är mer optimistisk än SKL:s och Ekonomistyrningsverkets (ESV). Regeringen förutser starkare utveckling än SKL av skatteunderlaget såväl 2017 som 2019–2020. Det beror på att regeringens prognos är baserad på betydligt större ökning av antalet arbetade timmar än SKL:s. SKL:s prognos visar större ökning än regeringens 2018. Det förklaras framför allt av att vi i augusti inte kände till den föreslagna höjningen av grundavdraget för personer som fyllt 65 år.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 3. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	2018	2019	2020
Totalt enligt cirkulär 16:50	67 170	68 634	70 100
Tillskott			
Ökade resurser till välfärden		3 500	7 000
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Skolstart vid sex års ålder	75	150	150
Nyanlända elever i grundskolan	35	70	70
Förslag från Skolkommissionen	50	50	50
Genomströmning gymnasieskolan (bl.a.)	7,5	8	8,9
Förslag från Skolkostnadsutredningen	52	60	60
Offentlighetsprincipen	12,5		
Försöksverksamhet med branschskolor	1	3	3
Prao i årskurs 8 och 9	15	38	45
Missbruk av spel om pengar	18	18	18
Läsa-skriva-räkna-garanti		41	41
Utveckling nationella prov	14	14	14
Betygsättning i moderna språk		8	8
Övriga regleringar			
Skatteavtalet Sverige–Danmark	123	123	123
Kompensation sänkt skatt för pensionärer	2 834	2 834	2 834
Totalt enligt detta cirkulär	70 407	75 550	80 525

Tabell 4. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kronor per invånare

	2018	2019	2020
Totalt enligt cirkulär 16:50	6 656	6 733	6 808
Tillskott			
Ökade resurser till välfärden		343 680	
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Skolstart vid sex års ålder	7	15	15
Nyanlända elever i grundskolan	3	7	7
Förslag från Skolkommissionen	5	5	5
Genomströmning gymnasieskolan (bl.a.)	1	1	1
Förslag från Skolkostnadsutredningen	5	6	6
Offentlighetsprincipen	1		
Försöksverksamhet med branschskolor	0,1	0,3	0,3
Prao i årskurs 8 och 9	1	4	4
Missbruk av spel om pengar	2	2	2
Läsa-skriva-räkna-garanti		4 4	
Utveckling nationella prov	1	1	1
Betygsättning i moderna språk		1 1	
Övriga regleringar			
Skatteavtalet Sverige–Danmark	12	12	12
Kompensation sänkt skatt för pensionärer	281	278	275
Totalt enligt detta cirkulär	6 977	7 411	7 821

Tillskott

Ökade resurser till välfärden

Regeringen aviserar i BP 2018 att de generella statsbidragen ska höjas permanent från 2019 i syfte att minska behovet av att höja kommunalskatterna och skära ner i verksamheter, samtidigt som kommuner och landsting får förutsättningar att utveckla den generella välfärdens verksamheter. För 2019 beräknas anslaget för kommuner ökas med 3,5 miljarder kronor och från 2020 med 7 miljarder kronor.

Nya regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Regeringen avser att lämna en proposition med förslag som innebär att det ska bli **obligatoriskt med skolstart vid sex års ålder** och att skolplikten inleds i förskoleklassen. För att ersätta kommunerna för detta utökade åtagande ökas anslaget med 75 miljoner kronor 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget ökas med 150 miljoner.

Utredningen om elever som kommer till Sverige under grundskolans senare årskurser har lämnat förslag som syftar till att öka **nyanlända elevers** möjligheter att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program (SOU 2017:54). För att kompensera kommunerna för utökade kostnader med anledning av genomförandet av utredningens förslag ökas anslaget med 35 miljoner kronor 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget ökas med 70 miljoner.

Skolkommissionen har lämnat ett slutbetänkande med förslag för höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan (SOU 2017:35). För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid skollags- och läroplansförändringar utifrån Skolkommissionens förslag ökas anslaget med 50 miljoner kronor från 2018.

Regeringen har för avsikt att lämna förslag om bl.a. en systematisk överlämning av information när elever flyttar mellan skolenheter för att undvika ogiltig frånvaro i syfte att **öka genomströmningen och kvaliteten i gymnasieskolan**. För att ersätta kommunerna vid ett införande ökas anslaget med 7,5 miljoner 2018. För 2019 beräknas anslaget ökas med 8 miljoner kronor, för 2020 med 8,9 miljoner och från 2021 med 9,9 miljoner.

Regeringen har för avsikt att lämna förslag utifrån **Skolkostnadsutredningens** förslag om hur öppen redovisning av kostnader och intäkter på skolenhetsnivå kan införas. För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid ett införande ökas anslaget med 52 miljoner kronor 2018. Från 2019 beräknas anslaget ökas med 60 miljoner.

Regeringen har för avsikt att lämna förslag kring hur **offentlighetsprincipen kan införas i fristående förskolor och skolor** samt i privat anordnad vuxenutbildning. För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid ett införande ökas anslaget med ett engångsanslag om 12,5 miljoner kronor 2018.

Riksdagen har beslutat om en **försöksverksamhet med branschskolor** för att bl.a. öka attraktiviteten och förbättra tillgången till yrkesutbildning inom små yrkesområden (prop. 2016/17:161 bet. 2016/17:UbU21, rskr. 2016/17:319). För att kompensera kommunerna för ökande kostnader för inackordering i samband med försöksverksamheten ökas anslaget med 1 miljon kronor 2018. För 2019–2022 beräknas anslaget ökas med 3 miljoner kronor per år och för 2023 med 1 miljon.

För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid införande av **prao för elever från och med årskurs 8 i grundskolan** och årskurs 9 i specialskolan ökas anslaget med 15 miljoner kronor 2018. För 2019 beräknas anslaget ökas med 37,5 miljoner. Från 2020 beräknas anslaget ökas med 45 miljoner.

Till följd av kommunernas utvidgade ansvar enligt socialtjänstlagen (2001:453) att förebygga och motverka **missbruk av spel om pengar** ökas anslaget med 18 miljoner kronor 2018.

Ändringar i tidigare aviserade och beslutade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

För att förbättra möjligheterna att tidigt kunna ge stöd efter behov har regeringen påbörjat införandet av en **läsa-skriva-räkna-garanti**. För att kompensera kommunerna för införandet av denna garanti beräknades anslaget i budgetpropositionen för 2017 ökas med 130 miljoner kronor fr.o.m. 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget ökas med ytterligare 41 miljoner.

Regeringen har beslutat lagrådsremissen Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala där det bl.a. bedöms att de **nationella proven** bör digitaliseras. Med anledning av de möjligheter till effektivisering som förslagen medför beräknade regeringen i budgetpropositionen för 2017 att anslaget skulle minska med 61 miljoner kronor per år 2018–2021 och med 123 miljoner årligen fr.o.m. 2022. Regeringen bedömer nu att den minskningen av anslaget bör vara lägre. Anslaget ökas därför med 14 miljoner fr.o.m. 2018.

Regeringen har i propositionen En stadieindeldad timplan i grundskolan och närliggande frågor (prop. 2016/17:143) föreslagit att **betyg ska sättas i moderna språk** varje termin fr.o.m. årskurs 6. För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid ett införande föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2017 att 4 miljoner kronor skulle anslås för 2017 och att anslaget beräknades öka med 8 miljoner fr.o.m. 2018. Regeringen beräknar att anslaget bör ökas med ytterligare 8 miljoner från 2019.

Övriga ekonomiska regleringar

I **skatteavtalet mellan Sverige och Danmark** om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet. För 2018 föreslås en ökning av anslaget med 123,2 miljoner kronor för kommunerna.

Regeringen föreslår i denna proposition att det **förhöjda grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år förstärks**. Förslaget medför att det kommunala skatteunderlaget minskar, vilket innebär en minskning av kommunernas skatteintäkter. Regeringen föreslår att kommunerna kompenseras med 2 834 miljoner fr.o.m. 2018.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Välfärdsmiljarderna

Pengarna till kommunsektorn kommer dels att fördelas via det kommunalekonomiska utjämningsanslaget dvs. i kronor per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända.

Av tillskottet som fördelas per invånare erhåller kommunerna 70 procent och landstingen 30 procent. Av det tillskott som fördelas med hänsyn till antal asylsökande och nyanlända får kommunerna 80 procent och landstingen 20 procent. Den slutliga fördelningen av den modellberäknade flyktingvariabeln redovisas i samband med BP 2018. Se länk till regeringens webbplats på sidan 2.

Tabell 5. Fördelning av 10 miljarder till välfärden, kommuner

Miljoner kronor respektive kronor per invånare

Ar	Totalt, mnkr	Generell fördelning, mnkr	Generell fördelning, kronor/invånare	Modellberäknad fördelning, mnkr
2016	8 330	0	0	8 330
2017	7 700	2 100	213	5 600
2018	7 700	2 100	208	5 600
2019	7 500	3 500	341	4 000
2020	7 300	4 900	470	2 400
2021	7 000	7 000	662	0

Källa: Regeringens skrivelse *Preliminär fördelning kommuner och landsting*.

Från år 2021 är tanken att hela tillskottet ska ligga i anslaget för den kommunalekonomiska utjämningen som generellt statsbidrag.

Frågor om tillskottet kan ställas till Måns Norberg tfn 452 77 99, avdelningen för ekonomi och styrning.

Bidrag till arbete mot långtidsarbetslöshet

425 miljoner per år avsätts som ett stöd som riktar sig till de kommuner som satsar på att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Alla kommuner ska kunna ta del av stödet beroende på hur många personer som de anställer med hjälp av extratjänster. Extratjänster är en anställningsform för personer som har svårt att få jobb även på en gynnsam arbetsmarknad. Staten betalar hela lönen för dessa personer, för att möjliggöra att fler får in en fot på arbetsmarknaden.

Anslaget redovisas under utgiftsområde 25 men är ett riktat statsbidrag beroende på hur många extratjänster kommunen har anställt den sista december. När inte kommunen målet reduceras ersättningen och omfördelas inom kollektivet. Se länk till regeringens webbplats på sidan 2.

Barn och utbildning

Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling

Regeringen föreslår en förstärkning av den statliga finansieringen av skolan i enlighet med Skolkommissionens förslag. Med en infasning på tre år föreslås sex miljarder avsättas för syftet, varav totalt 1,5 miljard för 2018. Stödet ska vara villkorat så att de tillförda medlen leder till ökade insatser för jämlikhet, kunskapsutveckling och kvalitet i verksamheten. Av de 1,5 miljarderna utgörs 500 miljoner kronor av den jämlikhetspeng som föreslogs redan i vårändringsbudgeten 2017 i syfte att öka andelen behöriga till grundskolan. Regeringen föreslår nu att ytterligare 1 miljard avsätts för detta ändamål för 2018, därefter sker infasning av det nya stödet.

Stödet ska fördelas så att resurserna viktas med hänsyn till socioekonomiska faktorer. Tillskottet kan exempelvis användas till mindre klasser, högre lärartäthet, högre lärar-

löner, utökad tid för lärarnas kompetensutveckling, ökad personaltäthet eller kompetensutveckling inom elevhälsan. Stödet ska gå till ökade och därmed inte pågående insatser. Regeringen avser att återkomma när det gäller den exakta utformningen av stödet.

SKL välkomnar regeringens satsning för att förbättra jämlikheten och kunskapsutvecklingen i svensk skola, inte minst mot bakgrund av den stora utbyggnad som skolan står inför. Samtidigt tenderar riktade bidrag att generellt ge administrativt merarbete och vi har ett utjämningsystem som borde fånga upp kommunernas olika förutsättningar.

Hur utformningen av statsbidraget ska se ut är dock i dagsläget oklart. Dock finns i budgetpropositionen hänvisningar till Skolkommisionens beräkningar och förslag. I SKL:s remissvar till Skolkommisionen tog vi upp farhågor med den beräkningsgrund som kommissionen presenterade. En bedömning av skolans finansieringsbehov, och hur finansieringen ska utformas, behöver bygga på hållfasta bedömningar, snarare än den jämförelse mellan andelen medel till olika kostnadsslag som utgör grunden för Skolkommisionens bedömning av resurstilldelningsnivåerna.

Ett exempel på problem med att bygga analyserna på hur stor andel av resurserna som avsätts för undervisning och elevhälsa, är att de inte speglar förutsättningarna för skolan att möta sitt uppdrag. På många håll behöver lärarna avlastning av arbetsuppgifter, men av andra än lärare, vilket enligt Skolkommisionen då inte kan vara sådant som man kan använda de statliga medlen för.

SKL anser att det är viktigt att bidraget inte blir begränsande, är flexibelt och att det kan stödja pågående insatser hos huvudmännen.

Ytterligare undervisningstid i matematik i grundskolan

Regeringen har föreslagit att antalet undervisningstimmar i matematik utökas med 105 timmar i årskurs 7–9 fr.o.m. den 1 juli 2019. I grundskolan och i specialskolan föreslås att elevens val minskas med 105 timmar och förs över till ämnet matematik. I grundsärskolan föreslås att elevens val minskas med 105 timmar och förs över till undervisningstiden i matematik.

SKL är generellt för en utökad undervisningstid men en sådan ändring måste ske i samklang med tillgången till lärare.

Fler behöriga lärare och förskollärare

Regeringen föreslår att satsningen Lärarlyftet II förlängs t.o.m. 2019 inom ramen för avsatta medel för lärarfortbildning.

SKL välkomnar en förlängning av Lärarlyftet II.

Förstärkning och förlängning av kompetensutvecklingsinsatser

Regeringen avser att förstärka och förlänga kompetensutvecklingsinsatsen i språk-, läs- och skrivutveckling, det s.k. **Läsllyftet**. Läsllyftet förstärks med 75 miljoner kronor för 2018, 100 miljoner 2019 och 80 miljoner 2020.

Regeringen avser att förlänga de **fortbildningsinsatser för skolledare** (rektorer och förskolechefer) som sker inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen. Satsningen förlängs till och med 2019.

Regeringen avser förlänga kompetensutvecklingsinsatsen **Specialpedagogik för lärande** t.o.m. 2020 inom ramen för avsatta medel för specialpedagogik.

SKL ser positivt på den här typen av fortbildning som genomförs kontinuerligt under en längre tid på arbetsplatsen, där lärare ges möjlighet att diskutera undervisningssituationer, lyfta utmaningar, kritiskt granska sin egen och andras undervisning samt ge och få återkoppling. Det är positivt att satsningarna förstärks och förlängs samt att förskolan nu är en del av Läslyftet och fortbildning inom de nationella skolutvecklingsprogrammen.

Fortbildning i programmering

Regeringen avsätter 10 miljoner kronor för bidrag för lärare som deltar i fortbildning avseende programmering.

SKL anser att verksamhetens behov av kompetensutvecklingsinsatser inom detta område är stort. Det är i dagsläget oklart hur förslaget utformas och vad medlen ska täcka för typ av insatser.

Lovsimskola år 6–9

Regeringen inför ett stöd till huvudmännen för att anordna simskola på loven för elever i årskurs 6–9. Regeringen avsätter 14 miljoner kronor för satsningen.

Förlängd skolplikt genom skolstart vid sex års ålder

Regeringen avser att lämna en proposition med förslag som innebär att det ska bli **obligatoriskt med skolstart vid sex års ålder** och att skolplikten inleds i förskoleklassen. För att ersätta kommunerna för detta utökade åtagande ökas anslaget för kommunalekonomisk utjämning med 75 miljoner kronor 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget ökas med 150 miljoner. Se avsnittet om Kommunalekonomisk utjämning.

Förhandlingar med regeringen har genomförts, men SKL bedömer att kommunerna inte kompenseras i tillräcklig utsträckning.

Åtgärder för nyanlända elever i grundskolan

Utredningen om elever som kommer till Sverige under grundskolans senare årskurser har lämnat förslag som syftar till att öka **nyanlända elevers** möjligheter att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program (SOU 2017:54). För att kompensera kommunerna för utökade kostnader med anledning av genomförandet av utredningens förslag ökas anslaget för kommunalekonomisk utjämning med 35 miljoner kronor 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget ökas med 70 miljoner. Se avsnittet om Kommunalekonomisk utjämning.

Rätten till studiehandledning på modersmålet ska stärkas. En nyanländ elev i åldern 13–16 år ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Det är en av de viktigaste insatserna för att förbättra nyanlända elevers kunskapsutveckling och öka måluppfyllelsen. SKL välkomnar regeringens förslag. Vi anser dock att rätten till studiehandledning på modersmålet behöver stärkas i grundskolan som helhet och även omfatta gymnasieskolan.

Ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andra språk

Regeringen avser att förlänga försöksverksamheten med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andra språk för nyanlända elever i grundskolan och avsätter 80 miljoner kronor för detta.

Skolkommisionens förslag om skollags- och läroplansförändringar

Regeringen avsätter 50 miljoner kronor till kommunerna för att implementera förändringar avseende läroplans- och skollagsförändringar utifrån Skolkommisionens förslag. Se avsnittet om Kommunalekonomisk utjämning.

Det framgår inte av budgetpropositionen och SKL har i dagsläget ingen annan information om vilka förändringar i läroplan och skollag som avses med förslaget.

Prao i årskurs 8 och 9

För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid införande av **prao för elever fr.o.m. årskurs 8 i grundskolan** och årskurs 9 i specialskolan ökas anslaget med 15 miljoner kronor 2018. För 2019 beräknas anslaget ökas med 37,5 miljoner. Från och med 2020 beräknas anslaget ökas med 45 miljoner. Se avsnittet om Kommunalekonomisk utjämning.

Förhandlingar med regeringen har genomförts, men SKL bedömer att kommunerna inte kompenserats i tillräcklig utsträckning. SKL har tidigare lyft fram att det är viktigt att man tydliggör vilka förväntningar man ställer på en obligatorisk prao. Det är tveksamt om prao kan ge en tillräcklig meningsfull överblick av dagens och morgondagens branscher.

Läsa-skriva-räkna-garanti

För att förbättra möjligheterna att tidigt kunna ge stöd efter behov har regeringen påbörjat införandet av en **läsa-skriva-räkna-garanti**. För att kompensera kommunerna för införandet av denna garanti ökar regeringen anslaget Kommunalekonomisk utjämning med 130 miljoner kronor fr.o.m.2018. En del av detta finansieras genom att avsatta medel för specialpedagogik minskas. Regeringen avsätter även medel för kompetensutveckling och implementering av införandet av garantin.

SKL delar regeringens bedömning gällande vikten av tidigt stöd och en åtgärds-garanti för läsning, skrivning och räkning, men vill påpeka att implementeringen av en sådan garanti noga bör ta hänsyn till att inte utöka arbetsbördan för professionen. SKL har i tidigare yttrande till departementet uttryckt oro över förslag om en åtgärds-

garanti för läsning, skrivning och räkning och därvid pekat på att den föreslagna regleringen blir styrande över processer i skolan som professionen själva bör styra över.

Utveckling av nationella prov

Regeringen har beslutat om lagrådsremissen *Nationella prov – rättvisa, likvärdiga, digitala* där det bl.a. bedöms att de **nationella proven** bör digitaliseras. Med anledning av de möjligheter till effektivisering som förslagen medför beräknade regeringen i budgetpropositionen för 2017 att anslaget skulle minska med 61 miljoner kronor per år 2018–2021 och med 123 miljoner årligen fr.o.m. 2022. Regeringen bedömer nu att den minskningen av anslaget bör vara lägre. Anslaget ökas därför med 14 miljoner fr.o.m. 2018. Se avsnittet om Kommunalekonomisk utjämning.

Regeringen motiverar förslaget med effektivisering med anledning av digitaliserade prov. Digitaliserade prov kommer dock inte vara på plats i sin helhet förrän 2022. Av förslaget framgår inte vad minskningen årligen mellan 2018–2021 baseras på.

Betygssättning i moderna språk

Regeringen har i propositionen *En stadieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor* (prop. 2016/17:143) föreslagit att **betyg ska sättas i moderna språk** varje termin fr.o.m. årskurs 6. Se avsnitt Kommunalekonomisk utjämning.

Öppen förskola och svenskundervisning

Regeringen vill satsa på att öka nyanlända barns deltagande i öppen förskola och förskola och avsätter resurser för att SKL ska kunna sprida goda exempel och ge kommuner vägledning i hur de kan samordna öppen förskola och insatser i bl.a. svenska under föräldraledigheten.

Gymnasieskolan: Introduktionsprogram och nyanlända elever

Regeringen avsätter 300 miljoner kronor i en samlad satsning på ökad kvalitet på gymnasieskolans introduktionsprogram, till exempel:

- Fortsatt statsbidrag till huvudmännens arbete för att öka förutsättningarna för ungdomar på introduktionsprogram att bli behöriga till nationellt program. Skolverket får i uppdrag att inrätta introduktionsprogramsutvecklare (i enlighet med förslag i SOU 2016:77)

Skolverkets uppföljningsstatistik visar att mindre än en femtedel av eleverna på introduktionsprogrammen fullföljer en gymnasieutbildning med examen.

- Huvudmännen ska få stöd för bedömning av elevers kunskaper och tidigare utbildning (språkin introduktion).

SKL har efterfrågat detta, inte minst för rättssäker och likvärdig bedömning av behörighet vid antagning.

- Stärkt rätt till utbildning i gymnasieskolan för asylsökande elever som fyllt 18 år. Kommunernas möjlighet att erbjuda dessa elever utbildning på nationella program bör öka genom mer resurser/statlig ersättning via Migrationsverket.

Särskilt angeläget då handläggningstider varit långa och asylsökande elever hunnit uppnå behörighet till nationellt program, men först efter 18 års ålder.

- Målgruppen för statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning vidgas för att även omfatta elever på introduktionsprogram som genomför utbildning i lärlingsliknande former.
- Förstärkt statsbidrag för undervisning under skollov för elever på språkintröduktion (56 mnkr).

Satsning som möjliggör en bättre kontinuitet i elevernas kunskapsinhämtning, utan stort glapp under sommaren

Gymnasieskolans yrkesprogram

Regeringen föreslår satsningar i syfte att öka attraktiviteten och kvaliteten i yrkesprogrammen, öka anställningsbarheten men också i högre grad möjliggöra vägar för livslångt lärande:

- Regeringen avser under våren 2018 lämna proposition baserad på SOU 2016:77. För närvarande är en promemoria från Utbildningsdepartementet ute på remiss avseende grundläggande behörighet på yrkesprogram, ett estetiskt ämne på alla nationella program samt minskad kurspoäng för gymnasiearbete. Förslaget medför kostnader för kommunerna från 2020.
- Fortsatt stöd till utbildning av handledare och kvalitetsutveckling inom APL (30 mnkr).
- Försöksverksamhet med yrkesprov för att stärka yrkesutbildning inom Komvux, introduktionsprogram och yrkesprogram. Påbyggnadsbara yrkespaket enligt tidigare aviserat uppdrag till Skolverket.
- Fortsatt och förstärkt satsning på behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnena. (45 mnkr).
- Nedskärning i statsbidraget för gymnasiala lärlingar för att finansiera övriga satsningar (-93 mnkr).

SKL välkomnar satsningarna på gymnasieskolans yrkesprogram.

Fler platser på yrkesvux, bibehållen ram för lärlingsvux och nytt statsbidrag för lärcentrum

Regeringen föreslår totalt 32 500 årsutbildningsplatser för regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). Av dessa är 6 750 nya årselevplatser utöver den ökning på 3 000 platser avseende 2018 som aviserades i budgetpropositionen för 2017. Av de 32 500 platserna är 1 000 vikta för yrkesföreläringar. I budgetpropositionen för 2016 aviserades 10 359 platser som resulterade i 8 475 utlagda platser. För

innevarande år har regeringen beräknat 21 750 platser. Regeringen avser att även fortsättningsvis reservera delar av satsningen på regionalt yrkesvux för elever inom svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk inom Komvux och särskild utbildning för vuxna (särsvux) på grundläggande nivå.

Regeringen avsätter för lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux) medel för 3 150 platser vilket är samma antal platser som aviserades i budgetpropositionen 2017.

Utöver fler platser föreslår regeringen att medel tillskjuts i syfte att stärka kvaliteten i utbildningarna och bredda utbudet av utbildningar. Regeringen föreslår att anslaget ökar med 315 miljoner kronor för 2018 och med 340 miljoner för 2019 och årligen därefter. Regeringen föreslår vidare att ett statsbidrag för utveckling av lärcentra införs.

Lärcentrum är ofta en mötesplats för studier och kompetensutveckling inom kommunen. Regeringen aviserar en satsning för en utbyggnad av lärcentrum som tillhandahåller lokaler och stöd för lärande nära hemorten. Regeringen föreslår att ett statsbidrag införs och att anslaget för detta ändamål ökas med 50 miljoner kronor för 2018 och 70 miljoner för 2019 och årligen därefter.

SKL ser positivt på den ökade ambitionen att tillhandahålla yrkesutbildning för vuxna. SKL har verkat för att det behövs fler platser på yrkesvux för att möta efterfrågan på kvalificerad arbetskraft inom olika yrkesområden, inklusive de omfattande behov inom vård- och omsorgssektorn som finns i stora delar av landet. Gymnasieskolan kan inte heller självt försörja den stora volym av kompetens med gymnasial yrkesutbildning som krävs idag och framöver. I de behovsanalyser SKL gjort bedöms att cirka 16–17 000 i yrkesvux och 4000 i lärlingsvux är realistiska i ett närliggande perspektiv för att kunna erbjuda kvalitativa utbildningar. SKL framhåller vikten av att utbyggnaden av yrkesvux sker långsiktigt och successivt för att exempelvis kunna bygga ut en organisation med fler lärare. Sedan 2017 är även ett villkor för statsbidraget för yrkesvux att de samverkande kommunerna sammantaget själva finansierar utbildning av minst samma omfattning som den utbildning som bidraget lämnas för.

Fler platser för yrkeshögskolan och folkhögskolan

För innevarande år aviserade regeringen en ökning av antalet årselevplatser på yrkeshögskolan med 3 500 platser. I budgetpropositionen för 2018 föreslås ytterligare 1 100 platser till totalt 7 100 årselevplatser 2018. Fram till 2021 föreslås yrkeshögskolan byggas ut till 18 800 platser.

Regeringen aviserar 5 000 nya platser på folkhögskolans allmänna och särskilda kurs. Därtill 2 000 nya platser under 2018 och 2019 för folkhögskolans utbildningskontrakt och kurser för långtidsarbetslösa.

SKL är positiv till satsningen på yrkeshögskolan för att kunna möta det stora behovet av kvalificerad yrkesutbildad arbetskraft. SKL välkomnar även satsningar på folkhögskolan som har en viktig roll i samhället och inte minst för etablering av nyanlända.

SKL vill samtidigt lyfta vikten av att utbyggnaden av yrkeshögskolan och folkhögskolan sker gradvis och långsiktigt för att bl.a. kunna möta antalet sökande och för att anställa fler lärare.

Frågor om grundskolan kan ställas till Helena Bjelvenius, tfn 452 79 27, frågor om gymnasieskolan till Karin Hedin, tfn 08-452 79 16, frågor om vuxenutbildning till Kristina Cunningham, tfn 05-452 79 14 eller Mats Söderberg, tfn 08-452 79 42, avdelningen för Utbildning och arbetsmarknad. Frågor om förskola, grundskola och gymnasieskolan kan även ställas till Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Individ- och familjeomsorg

Fortsättning på stöd till barn- och ungdomsvården

Stärkt bemanning inom barn- och ungdomsvården med ytterligare 250 miljoner under perioden 2018–2020. Detta innebär att för år 2017 fördelas 400 miljoner, för perioden 2018–2019 fördelas 500 miljoner och för år 2020 fördelas 250 miljoner, som det ser ut nu. Bemanningssatsningen handlar om att öka antalet socialsekreterare, arbetsledare och administratörer för att frigöra tid för socialsekreterare eller arbetsledare i deras arbete med myndighetsutövning. Det handlar också om insatser för att främja kompetens och stabilitet samt insatser för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring inom området, bland annat finansiering av den nationella samordnarens uppdrag.

Frågor om barn- och ungdomsvården kan ställas till Kjerstin Bergman tfn 08-452 76 57, avdelningen för vård och omsorg.

Akut hemlöshet får tillfälliga bidrag

25 miljoner per år under perioden 2018–2020 avsätts för att stärka kommunernas arbete med akut hemlöshet. Fördelas enligt en fördelningsnyckel och riktas framför allt till kommuner med många hemlösa.

Frågor om hemlöshet kan ställas till Susanna Wahlberg, tfn 08-452 79 52, avdelningen för vård och omsorg.

Höjt barnbidrag och studiebidrag

Satsningen innebär att barnbidraget och studiebidraget, som framförallt lämnas till studerande i gymnasieskolan höjs till 1 250 kronor per barn och månad, från dagens nivå på 1 050 kronor. Höjningen föreslås tillämpas från den 1 mars 2018 och ska även omfatta så kallat förlängt barnbidrag.

Karensvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen sänks

Regeringen föreslår att karensvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen sänks från sju till sex dagar och avsätter 30 miljoner kronor för 2018 följt av 60 miljoner för 2019.

Höjt bostadstillägg

En ensamstående person med enbart garantiersättning, med en boendekostnad om 5 600 kronor i månaden kommer att ha 840 kronor mer att röra sig med per månad. Bostadstillägget ger 470 kr per månad, sänkt skatt innebär 134 kr lägre skatt per månad. Garantiersättningen höjs med drygt 300 kr per månad före skatt. Efter skatt innebär det ytterligare 236 kr per månad i ökad inkomst.

Frågor om barnbidrag, arbetslöshetsförsäkring och bostadstillägg kan besvaras av Christina Björk, tfn 08-452 71 77, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Tillfälligt stöd till ensamkommande

Ett tillfälligt stöd om 390 miljoner. Detta är en dubblering av bidraget för 2017 jämfört med det initiala beskedet som kom i juni. I dagsläget är inget annat känt än att samma villkor gäller, dvs. medlen betalas ut i december efter att riksdagen har beslutat om budgeten. För år 2018 avsätts 195 miljoner.

SKL har publicerat en juridisk bedömning av förutsättningarna för att låta asylsökande vuxna bo kvar i kommunen. Se SKL:s webbsida:

<https://skl.se/ekonomijuridikstatistik/juridik/halsoochsjukvardskolasocialtjanst/socialrattlssochassistansersattning/socialratt/forutsattningarforensamkommandeover18arattbokvarikommunen.13312.html>

SKL uppvakter inom kort migrationsminister Fritzon med en skrivelse från Lena Micko om att regeringen ska ändra fördelningsnyckeln för detta bidrag. Vår synpunkt är att den kommun som har socialtjänstansvar för ett barn ska få del av bidraget, inte den kommun där barnet vistas.

Utökade platser på SIS

Regeringen föreslår att antalet platser inom SIS ökas och skjuter därför till 40 miljoner redan i årets höständringsbudget. För 2018 ökas anslaget med 110 miljoner kronor och ytterligare med 40 miljoner under åren 2019–2021.

Svarar mot ett av våra krav i Agenda för integration, m.a.o. ett positivt tillskott med tanke på att efterfrågan ständigt ökar.

Länsstyrelserna får utökad ram

För länsstyrelsernas arbete med den planerade reformen avseende placering av ensamkommande barn i en annan kommun än anvisningskommunen ökas anslaget med 800 000 kronor 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget behöva ökas med 500 000 kronor för detta arbete.

Detta bör kunna läsas som en indikation på att det tidigare aviserade lagförslaget (DS 2016:21) om begränsningar av möjligheten att placera asylsökande ensamkommande barn utanför den egna kommunen kommer att genomföras. I lagförslaget ges länsstyrelserna en beslutande roll att avgöra om kommunens egen bedömning av möjligheten

*att ge vård inom den egna kommunen eller ej är godtagbar.
Här finns SKL:s remissvar på lagförslaget:*

<https://skl.se/download/18.3fa26af2156917472e791306/1472474960031/SKL-16-03670-Yttr-04-Andringar-i-fraga-om-sysselsattning-asylosokande-kommunplacering-ensamkommande%20barn.pdf>

Nationellt kunskapscentrum inrättas

Ett nationellt kunskapscentrum för ensamkommande barn inrättas under 2018.

Frågor om ensamkommande barn kan besvaras av Ove Ledin, tfn 08-452 77 66, avdelningen för vård och omsorg.

Åtgärder för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck måste aktivt förebyggas och bekämpas genom breda insatser och i samverkan mellan flera aktörer. 100 miljoner kronor investeras 2018 för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck samt 57 miljoner årligen 2019–2020.

Frågor om hedersrelaterat våld kan besvaras av Kari Rooth, tfn 072-539 97 35, avdelningen för vård och omsorg.

Kultur- och fritidsområdet

Biblioteken får 250 miljoner

Regeringen föreslår att 250 miljoner kronor avsätts årligen under 2018–2020, för att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet. En del av satsningen, 25 miljoner per år, tillförs kultursamverkansmodellen där bland annat medel till bibliotek, läs- och litteraturfrämjande fördelas. Kulturrådet kommer att få i uppdrag att genomföra satsningen och fördela pengarna.

Bra med en rejäl satsning som kan göra skillnad men problematiskt med riktade och tidsbegränsade medel, särskilt för de mindre kommunerna.

Ökat lovstöd

Regeringen föreslår att 250 miljoner per år avsätts för perioden 2018–2020. Stödet avser att gälla för avgiftsfria aktiviteter för barn under skollov. 200 miljoner finns redan som hittills fördelats av Mucf. Dessa medel och de nya medlen ska fortsättningsvis fördelas av Länsstyrelserna.

Gratis simskola

I budgetpropositionen föreslår regeringen att 300 miljoner per år avsätts för gratis simskola under perioden 2018–2020.

Även lovsimskola för elever i årskurs 6–9 föreslås. Läs mer under avsnittet Barn och utbildning.

Frågor om kultur och fritidsområdet kan besvaras av Louise Andersson, tfn 08-452 74 22 och Nils-Olof Zethrin, tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Asylmottagande och nyanländas etablering

Medel för att möta behovet av vuxenutbildning till nyanlända efter utbildningsplikt

Genom det nya regelverket för nyanländas etablering som gäller från januari 2018 kan AF anvisa nyanlända med kort utbildningsbakgrund att söka till och studera inom vuxenutbildningen. Regeringen avser därför att från 2018 höja schablonersättningen till kommunerna för mottagandet av nyanlända. Tillskottet uppgår till 301 miljoner kronor 2018, 467 miljoner 2019 och 378 miljoner 2020.

Främjandemedel via Delegationen unga och nyanlända till arbete (DUA)

DUA tillförs 2018 ytterligare 40 miljoner kronor avseende främjandemedel för att stärka lokal samverkan om insatser till nyanlända.

Utökade resurser och möjlighet för kommuner att söka § 37-medel för insatser till asylsökande

I nuläget är det i första hand organisationer inom civila samhället som kan ansöka om statsbidrag för tidiga insatser till asylsökande. Regeringen avser att utöka kommunernas möjlighet att ta del av statsbidraget. Medel tillförs samtidigt för ökade resurser för samhällsinformation inom tidiga insatser med 39 miljoner kronor 2018, 39 miljoner 2019 och 38 miljoner 2020.

Medel för kommuner att erbjuda insatser under föräldraledighet, 15 miljoner kronor per år 2018–2020

I syfte att möjliggöra för kommuner att i större utsträckning erbjuda insatser för föräldralediga förstärks därför befintliga § 37a-medel med 15 miljoner kronor per år 2018–2020. Insatserna ska även kunna omfatta asylsökande.

Glappet

Många nyanlända saknar försörjning i det så kallade glappet efter sista utbetalningen av dagersättning från Migrationsverket och första utbetalning av etableringssättning från Försäkringskassan. Regeringen anger i budgetpropositionen att den avser att ändra denna ordning i syfte att få till stånd en bättre start på tiden i etableringsuppdraget och minska utbetalningarna av ekonomiskt bistånd från kommunerna. Regeringen anger ingen tidsplan.

Frågor om asyl och nyanlända kan ställas till Karin Perols, tfn 08-452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Äldreomsorg

Bemanningsatsningen inom äldreomsorgen upphör

Den särskilda satsningen på bemanning inom äldreomsorgen upphör efter år 2018. Det skrivs ingenting om en fortsättning varför vi antar att 2018 är sista året.

Höjt bostadstillägg till pensionärer

Taket för bostadstillägg till pensionärer höjs från 5 000 till 5 600 kronor (ogift) med en ersättning på 75 procent. Ersättning upp till 5 000 kronor ersätts med 96 procent av bostadshyran.

Kommunerna får 12 miljoner för utskrivning från sjukhus

Kommunerna behöver praktiskt stöd med att införa metoder och arbetssätt som främjar trygghet i hemmet och utökad samverkan. Från 1 januari 2018 gäller lagen Samordning vid utskrivning från sjukhus. Inför ikraftträdandet av lagen behöver rutiner och arbetssätt förändras. Regeringen föreslår att 12 miljoner kronor per år avsätts för insatsen under åren 2018–2020.

Investeringsstöd

I syfte att öka antalet bostäder för äldre införs ett investeringsstöd och för 2018 tillförs stödet ytterligare 100 miljoner. I år finns 150 miljoner.

Funktionshinderområdet

Assistansersättningen

Regeringen har för avsikt att besluta om nya föreskrifter för schablonbeloppet för timersättning i förordningen (1993:1091) om assistansersättning på så sätt att schablonbeloppet för assistansersättning fastställs till 295,4 kronor per timme från och med den 1 januari 2018. Det innebär att schablonbeloppet räknas upp med 1,5 procent (4,4 kronor) jämfört med 2017.

Stimulansmedel införs

350 miljoner kronor till funktionshinderområdet för att öka motivationen att delta i daglig verksamhet samt uppmuntra fler kommuner att införa habiliteringsersättning.

Förbättrat tolkstöd

15 miljoner avsätts för förbättrat tolkstöd i arbetslivet.

Frågor om funktionshinderområdet kan ställas till Ulrika Lifvakt, tfn 08-452 74 54, avdelningen för vård och omsorg eller till Peter Sjöquist, tfn 08-452 77 44, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regionala tillväxtåtgärder

Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden

Regeringen föreslår en långsiktig satsning på socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden. Regeringen vill bland annat stärka kommunernas eget arbete för att förbättra förutsättningarna i områden som i dag kännetecknas av stora utmaningar när det gäller t.ex. lågt valdeltagande, hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och låg sysselsättningsgrad. Regeringen föreslår att det ska avsättas 500 miljoner kronor 2018, 1 500 miljoner 2019 och 2 500 miljoner per år fr.o.m. 2020.

Att regeringen väljer att satsa på eftersatta områden är välkommet. Det är dock alltför oklart vad pengarna ska gå till och varför dom just ligger under regionala tillväxtmedel då inget tyder på att regionerna kommer att involveras i dagsläget.

Regeringen stärker investeringsstödet – Klimatklivet.

Regeringen arbetar för elektrifiering i hela landet och avser att arbeta med regionala planer för infrastruktur för el och förnybara bränslen. Insatserna ska samordnas med det regionala tillväxtarbetet.

Det är bra att regeringen tar ett samlat grepp kring elektrifiering och att detta samordnas med regionernas arbete, speciellt viktigt är transportplanerna.

Frågor om regional tillväxt kan ställas till Gustaf Rehnström, tfn 08-452 75 71, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Delegationen mot segregation ska fördela statsbidrag

En ny myndighet, Delegationen mot segregation, ska inleda sin verksamhet den 1 januari 2018 och ska verka för genomförande av regeringens reformprogram för minskad segregation. Myndigheten ska bl.a. fördela statsbidrag till och på andra sätt stödja utvecklingsarbete, nätverk och erfarenhetsutbyten mellan kommuner och andra aktörer. Myndigheten ska vidare stödja Skolverkets arbete med utvecklingen av en ny form av brobyggare mellan skolan och samhället i övrigt. För ändamålet beräknas 56 miljoner för 2018 och 78 miljoner kronor per år för perioden 2019–2025.

Infrastruktur, fastigheter och krisberedskap

Bostadsförsörjning

Anslaget för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande (Byggbonusen) minskar från 1,8 miljarder i år till 1,3 miljarder år 2018, vilket tidigare aviserats.

Kommunikationer

Stadsmiljöavtalen är fr.o.m. 2018 en del av den ekonomiska ramen för utvecklingen av transportsystemet och beräknas omfatta 1 miljard kronor per år 2018–2029.

Ersättning avseende icke statliga flygplatser föreslås ökas med 84,8 miljoner kronor 2018 och fr.o.m. 2019 med 113 miljoner per år.

Frågor om Bostadsförsörjning och kommunikation kan ställas till Peter Sjöquist, tfn 08-452 77 44, avdelningen för ekonomi och styrning.

Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Förhöjda radonhalter inomhus är en hälsorisk. Det finns t.ex. cirka 200 000 småhus i behov av radonsanering runt om i Sverige. Regeringen föreslår att 34 miljoner kronor anvisas för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 72 miljoner.

Digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen

För att utveckla och säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen i en digital miljö ökas anslaget 1:4 Boverket med 10 miljoner kronor årligen 2018–2020. För att genomföra en kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i samhällsbyggnadsprocessen ökas anslaget med 20 miljoner årligen 2018 och 2019 och med 15 miljoner 2020.

Krisberedskap

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet, ser regeringen ett behov att förstärka totalförsvaret. Regeringen föreslår därför att anslaget för Krisberedskap från 2018 ökar med 100 miljoner kronor till kommunerna och 30 miljoner till landstingen för planering av civilt försvar.

Frågor om radon och digitalisering samt krisberedskap kan ställas till Markus Planmo, tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Allmän miljö- och naturvård

Insatser mot plast i hav och natur

Regeringens satsning för att minska plaster i hav och natur innehåller en särskild del för att minska nedskräpning och främja återvinning t.ex. genom informationsinsatser. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 20 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget ökas med 20 miljoner per år.

Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhet

Regeringen föreslår ökade medel för en bättre avfallsstatistik och spårbarhet. Bättre kontroll över avfallsströmmarna och uppskattning av de flöden som finns är en viktig förutsättning för tillsyn. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för perioden 2018 och med 15 miljoner per år 2019–2020.

Våtmarker

Regeringen föreslår en satsning för att i större utsträckning restaurera och anlägga våtmarker i syfte att stärka landskapets egen förmåga att hålla kvar och balansera vattenflöden, öka tillskottet till grundvattnet och bidra till biologisk mångfald samt minska

övergödningen. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 200 miljoner kronor per år under perioden 2018–2020.

Åtgärder för värdefull natur och gröna jobb

Åtgärder inom naturvård, friluftsliv och biologisk mångfald skapar gröna jobb bl.a. med lägre kvalifikationskrav för människor långt ifrån arbetsmarknaden. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att anslaget ökas med 50 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget ökas med 100 miljoner per år.

Klimatanpassning

Göta älv är ett av de områden i Sverige som är mest utsatt för ett förändrat klimat. Regeringen föreslår en särskild satsning för statlig delfinansiering av åtgärder för skredsäkring längs Göta älv och bildar även en delegation för Göta älv vid Statens geotekniska institut. Regeringen föreslår också en förstärkning av arbetet med klimatanpassning, i samband med den nationella strategin för klimatanpassning för att stärka samordningen av arbetet med anpassning samt fortsatt stödja utvecklingen av handlingsplaner och verktyg för klimatanpassning. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 97 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget ökas med 182 miljoner per år.

Stärkt havs- och vattenarbete för ett renare hav

Regeringen bedömer att havs- och vattenmiljöarbetet behöver förstärkas ytterligare bl.a. för att öka takten i att nå de havs- och vattenrelaterade miljö kvalitetsmålen. Satsningen innefattar framför allt ökade medel för stärkt marint områdesskydd, insatser mot övergödning, insatser mot plaster i havet samt förstärkt tillsyn och tillsynsvägledning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 140 miljoner kronor 2018. För 2019 beräknas anslaget ökas med 218 miljoner, för 2020 med 253 miljoner.

Mindre läkemedel i miljön

Läkemedelsrester kan på olika sätt hamna i miljön och orsaka skada på t.ex. vattenlevande organismer. Regeringen föreslår en satsning på avancerad avloppsrening som en del för att begränsa utsläppen av läkemedelsrester till vattenmiljön. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 45 miljoner kronor 2018. För 2019 beräknas anslaget ökas med 50 miljoner och 70 miljoner för 2020.

Klimatinvesteringar

Regeringen föreslår beträffande Klimatklivet både en förstärkning och förlängning av anslaget för att ytterligare påskynda klimatomställning och så att de investeringar som medför störst klimatnytta kan genomföras. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 800 miljoner kronor 2018. För 2019 beräknas anslaget ökas med 1 300 miljoner 2019 och 2 300 miljoner per år 2020–2023.

Energi- och klimatrådgivning

Statligt stöd till kommunala energi- och klimatrådgivningen förlängs och förstärks. Satsningen är 125 miljoner kronor år 2018.

Grön stad

Grönare städer, ekosystemtjänster och barns utemiljö. Stödet riktar sig främst till kommuner och 2018 avsätts 100 miljoner.

Frågor miljö och naturvård kan ställas till Markus Planmo, tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Regeringen framhåller att kollektivavtalens ställning ska stärkas och värnas. Att svenska löner och kollektivavtal ska gälla för alla som arbetar i Sverige. Lagstiftningen ska därför utformas så den främjar sådana villkor som arbetsmarknadens parter kommit överens om i kollektivavtal.

Om hänsyn tas till olika skillnader i yrke, ålder, sektor, utbildning och arbetstid är kvinnors lön i genomsnitt 95,5 procent av mäns (löneskillnaden har minskat med 2,3 procentenheter mellan 2005–2016). Regeringen framhåller att löneskillnaderna mellan kvinnor och män måste fortsätta att minska och avser bland annat presentera en handlingsplan för jämställda löner.

Regeringen konstaterar att den svenska lönebildningsmodellen, med den internationellt konkurrensutsatta sektorn som lönenormerande, har bidragit till en god reallöneutveckling (i genomsnitt 2,1 procent per år under perioden 1998–2016). Reallönen steg även 2016 med 1,4 procent. Ökningstakten blev något lägre än tidigare år på grund av en stigande inflationstakt. Industriavtalens roll i lönenormeringen har kritiserats, men fick ändå ett tydligt genomslag i avtalsrörelserna 2016 och 2017. Under 2017 tecknades treåriga industriavtal med löneökningar på totalt 6,5 procent som blev vägledande för övriga avtal. Regeringens slutsats är att en stor majoritet av arbetsmarknadens parter bejakar normeringen.

Timplönerna bedöms stiga något långsammare 2017–2019 än vad som bedömdes i vårpropositionen. Det beror främst på att löneökningarna i industrins normerande avtal blev lägre än förväntat. Timplönerna i kommunsektorn (inklusive landsting/region) väntas dock öka snabbare än i näringslivet, bland annat beroende på den särskilda satsningen på undersköterskors löner, regeringens satsning på höjda lärarlöner samt stora rekryteringsbehov. Prognosen för sektorns timplöneutveckling ligger på 3,2 procent (2017), 3,1 procent (2018) och 3,3 procent (2019).

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller, tfn 08-452 75 63, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad och arbetsliv

Introduktionsjobb

Regeringen avser att reformera systemet för de subventionerade anställningarna och införa ett nytt stöd – Introduktionsjobb. I och med att introduktionsjobb tillkommer försvinner de tidigare stöden:

- Instegsjobb
- Särskilt anställningsstöd
- Förstärkt särskilt anställningsstöd
- Traineejobb välfärd
- Traineejobb brist

Introduktionsjobb riktar sig till personer som är långtidsarbetslösa eller nyanlända. Regeringen menar att instegsjobb, riktat till nyanlända istället kan ta del av introduktionsjobb.

Introduktionsjobben kommer att få ett tak för lönesubventionen vid en bruttolön på 20 000 kr i månaden. Subventionsgränsen i introduktionsjobben blir 80 procent och ett enhetligt handledarstöd införs. Det nya stödet ska kunna kombineras flexibelt med utbildning, både för att stärka den enskilde liksom för att möta kompetensbehov hos arbetsgivare. Introduktionsjobben kommer att införas under våren 2018, men tak- och subventionsnivåer i de befintliga stöden kommer att höjas under hösten 2017.

Nystartsjobb

Nystartsjobben kommer att kvarstå och regeringen avser att sänka taket för nystartsjobben till 20 000 kr i månaden för att harmonisera nystartsjobben med introduktionsjobb och extratjänster

Extratjänster

Extratjänster ser regeringen som en viktig insats för personer med särskilt svag förankring på arbetsmarknaden, långtidsarbetslösa och nyanlända.

Subventionsgrad och handledarstöd kommer att kvarstå. Taknivån i extratjänsterna kommer att höjas så att taket för en bruttolön kommer att bli 20 000 kr i månaden.

Regeringen föreslår att 500 miljoner kronor avsätts till kommuner och landsting som redan har anställt eller anställer personer som står långt från arbetsmarknaden med hjälp av extratjänster. Förutsättningen för att ta del av dessa pengar är kopplat till ett beting för hur många personer respektive kommun eller landsting anställer.

Lönebidrag

Taket för den bidragsgrundande bruttolönen för subventionerade anställningar med lönebidrag ska höjas stegvis från dagens 17 100 kronor till 18 300 kronor 2018, till 19 100 kronor år 2019 och till 20 000 kronor år 2020. Motivet är att stärka förutsättningarna för arbete på hela arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Dua

Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) har i uppdrag att främja statlig och kommunal samverkan och utveckling av nya samverkansformer. I arbetet ska man fokusera på att kvinnor och män ges samma möjligheter till etablering på arbetsmarknaden. Genom ytterligare främjandemedel motsvarande 40 miljoner kronor, vill regeringen förstärka samverkan och därmed genomslaget av arbetsmarknadspolitiska insatser för nyanländas etablering. I arbetet bör utrikes födda kvinnor särskilt beaktas.

Kvalitetssäkringssystem för de arbetsintegrerade sociala företagen

Arbetsförmedlingen och Tillväxtverket har fått i uppdrag att undersöka möjligheten att inrätta ett kvalitetssäkringssystem för de arbetsintegrerade sociala företagen. Regeringen anser att ett sådant system skulle göra det enklare för exempelvis Arbetsförmedlingen att kunna använda de arbetsintegrerade sociala företagen för fler insatser inom de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Arbetslöshetsförsäkringen

Den översyn av arbetslöshetsförsäkringen som pågår inom Regeringskansliet har under 2017 fortsatt med att se över regelverket i syfte att underlätta för fler att kvalificera sig för ersättning och ansluta sig till försäkringen. Översynen omfattar även andra frågor som tidigare utretts av den parlamentariska socialförsäkringsutredningen (SOU 2015:21). Regeringen avser att lämna förslag på förändrade regler om bl.a. samordning av pension och arbetslöshetsersättning, rätt till ersättning vid förtroendeuppdrag samt vissa efterfrågade administrativa förenklingar.

I maj 2017 antog riksdagen proposition (2016/17:58) Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen. Ett nytt system med uppgifter på individnivå, dvs. per betalningsmottagare i arbetsgivardeklarationen i stället för i kontrolluppgiften, kommer att införas stegvis fr.o.m. 1 juli 2018. Regeringskansliet har med anledning av detta påbörjat ett arbete avseende om och hur uppgifterna på individnivå i arbetsgivardeklarationen bör påverka arbetslöshetsförsäkringens utformning. Tillgången till inkomstuppgifter från arbetsgivardeklarationerna gör att det finns potential att skapa en modern arbetslöshetsförsäkring med ökad tillgänglighet, högre administrativ effektivitet för både arbetslöshetskassor och arbetsgivare och större förutsägbarhet och rättssäkerhet för enskilda.

Nuvarande karensvillkor i arbetslöshetsförsäkringen innebär att en arbetssökande inte kan få ersättning under de första sju dagarna i en ersättningsperiod. För att förbättra de arbetslösas ekonomiska trygghet och bättre tillgodose Sveriges internationella åtaganden avser regeringen att föreslå en sänkning av karensvillkoret till sex dagar.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg, tfn 08-452 76 28, Tor Hatlevoll, tfn 08-452 79 69, avdelningen för arbetsgivarpolitik och Åsa Karlsson, tfn 08-452 78 25, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Förstärkt försäkringsskydd – höjning av taket i sjukförsäkringen

Regeringen föreslår en höjning av taket i sjukförsäkringen från 7,5 till 8 prisbasbelopp från och med den 1 juli 2018. Som skäl för höjningen anges att inkomstbortfallsprincipen i försäkringen har försvagats. De förmåner som föreslås omfattas av höjningen är sjukpenning, rehabiliteringspenning, närståendepenning, smittbärrpenning och ersättning från Försäkringskassan vid tvist om sjuklön.

Förslaget innebär, utöver en höjd ersättning vid sjukdom med mera för individen, att de kollektivavtalade försäkringar som ger kompletterande ersättning behöver justeras utifrån det nya taket.

Sjukpenning i avvaktan på slutgiltigt beslut

Ett ärende om sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall ska inte få avgöras till den försäkrades nackdel utan att han eller hon har underrättats om innehållet i det kommande beslutet och fått tillfälle att yttra sig över det. Försäkringskassan ska få lämna sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall för tid till dess att ett ärende har slutligt avgjorts om den försäkrade begär sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall i anslutning till en sjukperiod som har pågått i minst 15 dagar, sjukpenning eller sjukpenning i särskilda fall har lämnats tidigare i sjukperioden och det saknas skäl som talar emot det.

Förslaget medför inte någon direkt ekonomisk påverkan på sektorns arbetsgivare. Försäkringskassans nuvarande handläggning medför dock att individer under period, när rätten till ersättning inte är klarlagd, står utan ersättning vilket i sin tur i viss mån medför ökat tryck på arbetsgivare att betala ut sjuklön utan stöd i kollektivavtal.

Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete – obligatorisk rehabiliteringsplan och utökat arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd

Enligt förslaget ska arbetsgivare, om det kan antas att en försäkrads arbetsförmåga kommer att vara nedsatt på grund av sjukdom under minst 60 dagar, senast den dag när den försäkrades arbetsförmåga har varit nedsatt under 30 dagar ha upprättat en plan för återgång i arbete. Om det har antagits att arbetsförmågan inte kommer att vara

nedsatt under minst 60 dagar och det senare framkommer att nedsättningen av den försäkrades arbetsförmåga kan antas komma att fortgå under minst 60 dagar ska arbetsgivaren dock vara skyldig att omgående upprätta en sådan plan. En sådan plan ska inte behöva upprättas om det med hänsyn till den försäkrades hälsotillstånd klart framgår att den försäkrade inte kan återgå i arbete.

Regeringen anser att syftet med förslagen är att precisera arbetsgivarens skyldigheter på rehabiliteringsområdet och samtidigt ge arbetsgivarna stöd för att genomföra sina skyldigheter. De föreslagna lagändringarna förändrar inte gällande lagstiftning i övrigt. Huvudansvaret för rehabiliteringen på arbetsplatserna är, liksom tidigare, arbetsgivarnas. Försäkringskassans samordnings- och tillsynsansvar kvarstår oförändrat liksom myndighetens ansvar att upprätta rehabiliteringsplaner i de fall en försäkrad behöver en rehabiliteringsåtgärd för vilken rehabiliteringsersättning kan lämnas.

Det arbetsplatsnära stödet föreslås byta namn till **arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd** och även omfatta planering, genomförande och uppföljning. Nuvarande stöd kan erhållas vid köp av utredning av behov av rehabilitering. Det föreslagna stödet bör kunna lämnas till en arbetsgivare med högst 10 000 kronor per arbetstagare och år.

Arbetsgivare inom kommunal sektor upprättar redan i dagsläget en plan för återgång i ordinarie arbete, inom sitt ordinarie arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete.

SKL delar utgångspunkterna för promemorians förslag, men menar att det är svårt att se någon omedelbar nytta med att införa en ytterligare skyldighet för arbetsgivare.

Det är i nuläget oklart vad som, enligt lag, kommer krävas av arbetsgivare när de ska bedöma längden på ett sjukfall hos en sjuk arbetstagare. I förslaget talas om att arbetsgivare i nuläget har tillgång till läkarintyg, vilket bör underlätta bedömningen. Om informationen i läkarintyget inte ger besked om prognos för återgång i arbete och arbetsgivare nödgas inhämta ytterligare medicinskt underlag, så kommer det att innebära ökade kostnader för respektive arbetsgivare.

Enligt budgetförslagets antagande om tidsåtgång för att upprätta en rehabiliteringsplan, enligt förslagen modell, så motsvarar tidsåtgången cirka 15 årsarbetare i den kommunala sektorn respektive cirka 4 årsarbetare i den landstingskommunala sektorn. Man påpekar även att den kommunala finansieringsprincipen inte är tillämplig.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Tina Eriksson, tfn 08-452 77 27, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket

Regeringen förstärker Arbetsmiljöverkets anslag med 25 miljoner kronor 2018. Myndigheten föreslås få 763 miljoner 2018. Regeringen har för avsikt att ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att koordinera metodutveckling för myndighetsgemensamma tillsynsinsatser som även involverar arbetsmarknadens parter och medel avsätts för en myndighetsgemensam webbsida riktad till utländska aktörer.

Arbetslivspolitik

Regeringen avsätter totalt 25 miljoner kronor för utgifter för att finansiera forskning om arbetsliv. Anslaget omfattar också vissa utgifter för stöd till företagshälsovårdens kompetensförsörjning.

Inrättande av ”Myndigheten för arbetsmiljökunskap”

Regeringen föreslår att en ny myndighet inrättas. Myndigheten för arbetsmiljökunskap inrättas från 1 juni 2018 i Gävle. Regeringen avsätter 18 miljoner för denna myndighets verksamhet 2018.

Stärkt bemanning inom äldreomsorg samt socialtjänstens barn- och ungdomsvård

Regeringen avsätter totalt 2 miljarder kronor för 2018 till bemanning i äldreomsorgen. Därefter finns inga medel avsatta i budgeten. Se avsnittet Äldreomsorg. Uppföljningar visar enligt regeringen att satsningen har gett kommunerna bättre förutsättningar att åstadkomma kvalitet och trygghet och att personalen har avlastats. I samband med den fortsatta uppföljningen av satsningen vill regeringen uppmärksamma två områden med betydelse för kvaliteten i äldreomsorgen. Det gäller dels arbetsmiljön för de kvinnor och män som arbetar inom äldreomsorgen, dels personalkontinuiteten för personer i behov av stöd och omsorg. Regeringen skriver att mot bakgrund av de brister som framkommit finns det skäl att följa vilket utvecklingsarbete kommunerna bedriver inom dessa områden. Det är också ett sätt att lyfta fram arbeten som kan leda till effekter på längre sikt

För att förbättra förutsättningarna för socialtjänstens arbete i den sociala barn- och ungdomsvården läs under avsnitt Individ- och familjeomsorg.

Frågor om Arbetsmiljö besvaras av Ned Carter, tfn 08-452 76 23, Gunnar Sundqvist, tfn 08-452 71 08 och specifika frågor om bemanning besvaras av Katarina Storm Åsell, tfn 08-452 75 95, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Integration i arbetslivet

Etableringsuppdraget blir ett arbetsmarknadspolitiskt program

Nyanländas kompetens och erfarenheter behöver bättre tas tillvara på arbetsmarknaden. För att öka effektiviteten inom etableringsuppdraget träder ett nytt regelverk för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet i kraft den 1 januari 2018. Genom regeländringarna harmoniseras regelverket för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet i större utsträckning med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande.

Harmoniseringen innebär bland annat att rättigheten till etableringsplan tas bort och ersätts med anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program, att ett proportionerligt åtgärdssystem införs för nyanlända motsvarande det som i dag gäller för övriga arbetssökande samt att handläggningen av etableringsersättningen flyttas från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan.

Förenklade anställningsstöd

Regeringen föreslår att ett flertal olika former av anställningsstöd ersätts med ett stöd, introduktionsjobb, vilket ska kunna bidra till att underlätta för vägen till arbete för nyanlända. Även förstärkt arbetsträning, som i dag endast finns tillgängligt för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin, föreslås göras tillgängligt för deltagare i etableringsprogrammet från 1 januari 2018. I höstbudgeten avsätts 54 miljoner kronor för 2018, 39 miljoner för 2019 och 36 miljoner för 2020.

Stärkta spår till jobb

Med utgångspunkt i den starka efterfrågan på arbetskraft understryker regeringen vikten av jobbfokus i etableringen. Det behöver finnas tydliga spår till jobb som möter behovet av arbetskraft. Med utgångspunkt i en tidig kartläggning av individens kompetens, förutsättningar och behov ska rätt insatser och stöd påskynda etableringen på arbetsmarknaden. Etableringsinsatserna ska utformas så att de har en tydlig riktning mot arbete eller utbildning. Samverkan ska ske med framför allt kommuner, arbetsgivare och civilsamhället och ett arbetsplatsförlagt lärande ska kunna utgöra ett viktigt komplement till reguljär utbildning.

Tidiga insatser för asylsökande

Regeringen förstärker medlen för tidiga insatser med 39 miljoner kronor 2018, 39 miljoner 2019 och med 38 miljoner 2020 och ser gärna att kommunerna i större utsträckning tar del av statsbidrag för tidiga insatser. Se även avsnitt Asylmottagande och nyanlända.

Utökade främjandemedel för snabbspår

Sedan 2015 har Arbetsförmedlingen samordnat så kallade snabbspår inom bristyrken som arbetsmarknadens parter i samarbete med Arbetsförmedlingen har initierat. I maj 2017 fanns snabbspår inom 14 branscher som tillsammans omfattar ett trettio-tal yrken. Regeringen lyfter fram arbetsmarknadens parter vilja, kunskap och driv att spela en aktiv roll i nyanländas etablering. Regeringen föreslår därför att öka resurserna till parternas arbete med bland annat snabbspår genom att medlen för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser ökar med 20 miljoner kronor under 2018 och med 35 miljoner 2019. Totalt kommer det att finnas 55 miljoner under 2018 för parterna att söka.

Frågor om Integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane, tfn 08-452 74 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet

Diskriminering

Regeringen fortsätter arbetet för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. DO tillförs 10 miljoner kronor fr.o.m. 2018. Därutöver genomför regeringen en satsning för att stärka det lokala och regionala arbetet mot diskriminering. Regeringen föreslår att 15 miljoner tillförs för antidiskrimineringsbyråernas verksamheter. Under 2018 beräknas diskrimineringslagens undantag gällande diskriminering i form av bristande tillgänglighet för företag med färre än tio anställda vara borttaget.

Jämställdhetsintegrering

På regional nivå fortsätter länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering genom regeringens uppdrag att ta fram länsstrategier för perioden 2018–2020. Länsstyrelserna har stor betydelse för att de jämställdhetspolitiska målen ska kunna få genomslag regionalt och lokalt.

Hot och våld bland förtroendevalda

En särskild utmaning är det hat och hot som bland annat politiskt förtroendevalda, utsätts för. Kvinnor är särskilt utsatta för hot och kränkningar av sexuell karaktär. Regeringen har därför i juli 2017 presenterat en handlingsplan för åtgärder mot utsatthet för hot och hat bland förtroendevalda. I handlingsplanen ingår åtgärder för att minska utsatthet för hot och hat, bland annat utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Lönekartläggning

Mot bakgrund av att kravet på årliga lönekartläggningar har återinförts är det också av betydelse att granska hur arbetsgivare följer lagens krav. Regeringen avser att presentera en handlingsplan för jämställda löner.

Föräldraförsäkringen

Den pågående föräldraförsäkringsutredningen ska komma med förslag på hur föräldraförsäkringen på ett bättre sätt än i dag ska bidra till jämställdhet på arbetsmarknaden, ett jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn.

Jämställdhetsmyndighet

Den jämställdhetsmyndighet som regeringen har beslutat att inrätta den 1 januari 2018 kommer att bidra till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Myndigheten kommer att ansvara för uppföljning, analys, samordning och stöd utifrån de jämställdhetspolitiska delmålen. För år 2018 får myndigheten ett anslag på 80 miljoner kronor.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Charlotta Undén, tfn 08-452 71 62, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Läraryrket och lärarutbildning

Fler behöriga lärare och förskollärare

Regeringen föreslår att satsningen Lärarlyftet II förlängs t.o.m. 2019 inom ramen för avsatta medel för lärarfortbildning.

Läslyftet

För att fler ska kunna ta del av kompetensutvecklingsinsatsen i språk-, läs- och skrivutveckling, det s.k. Läslyftet avser regeringen att förstärka satsningen och förlänga den till 2020.

Fortbildning av lärare i specialpedagogik

Regeringen avser att förlänga fortbildning av lärare i specialpedagogik t.o.m. 2020 inom ramen för avsatta medel för specialpedagogik.

Rektorsutbildningen

Regeringen anser att målgruppen inom rektorsutbildningen bör utvidgas till att även omfatta biträdande rektorer.

Mer stödpersonal

För att möjliggöra fler anställningar av stödpersonal i förskola och skola föreslås att medel avsätts för en informationsinsats om anställning genom befintliga arbetsmarknadsåtgärder.

Insatser för fler yrkeslärare

Regeringen bedömer att den pågående satsningen på behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen bör förlängas och förstärkas.

Åtgärds paket för fler vägar till läraryrket

Regeringen föreslår att totalt 8 miljoner kronor respektive 4 miljoner avsätts 2018 för projekt som skapar fler vägar in i lärar- och förskolläraryrkena och beräknar 12 miljoner respektive 6 miljoner under 2019 och 12 miljoner 2020 för insatsen. För 2021 beräknas satsningen uppgå till 8 miljoner.

Informationsuppdrag

För att underlätta valet av utbildning för den som vill bli lärare eller förskollärare avser regeringen att ge Statens skolverk och Universitets- och högskolerådet ett särskilt informationsuppdrag för att tydliggöra vägarna in i yrkena. Regeringen föreslår därför att de båda myndigheterna tillförs 8 miljoner kronor för verksamheten 2018 och beräknar motsvarande belopp fr.o.m. 2019.

VAL och KPU

Regeringen avser att omprioritera totalt upp till 90 miljoner kronor ytterligare 2018 för bl.a. VAL (vidareutbildning av lärare) och särskild KPU (kompletterande pedagogisk utbildning). Motsvarande belopp avses omprioriteras för 2019.

Frågor om Läraryrket och lärarutbildningen besvaras av Ulrika Wallén, tfn 08-452 76 03, och Jan Bergström, tfn 08-452 76 99, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Gymnasieskola och yrkesutbildning

Utbyggnad av yrkesutbildning för vuxna

Regeringen vill att fler ska få chansen att skaffa sig en gymnasial yrkesutbildning, komplettera sin gymnasieutbildning eller omskola sig till ett nytt yrke. Regeringen satsar därför ytterligare drygt 400 miljoner kronor 2018 för 7 750 platser inom regionalt yrkesvux. Av dessa är 1 000 platser vikta till yrkesförutbildning. Tillsammans med tidigare satsningar har regeringen därmed tillfört medel för totalt 31 500 utbildningsplatser 2018. Utöver satsningen på fler utbildningsplatser föreslår regeringen även att resurser avsätts i syfte att stärka kvaliteten i utbildningarna och att ge bättre förutsättningar för att bredda utbudet av utbildningar. För detta ändamål föreslår regeringen att 315 miljoner kronor tillförs för 2018 och 340 miljoner årligen därefter. Regeringen förlänger och förstärker också den pågående satsningen på behörighetsgivande utbildning för lärare i Yrkesämnen.

Satsning på yrkeshögskolan

Regeringens satsning i budgetpropositionen 2018 på yrkeshögskolan är den största utbyggnaden sedan yrkeshögskolans införande 2009 och innebär att antalet platser kommer öka med cirka 45 procent till 2022. Fullt utbyggd omfattar satsningen totalt 920 miljoner kronor vilket motsvarar 14 000 platser inom yrkeshögskolan 2022. Förslaget

innebär 1 100 nya platser inom yrkeshögskolan 2018. Fullt utbyggt 2022 innebär förslaget dock en ökning med nästan 14 000 nya platser utöver dagens cirka 30 000 platser. Till platser tillkommer även pengar för tillhörande studiemedel. För att möjliggöra studier för fler och en bättre ekonomisk situation för de som studerar avser regeringen som tidigare aviserats att höja studiemedlets bidragsdel med cirka 300 kronor per studiemånad från 1 juli 2018. Studiemedlets totalbelopp uppgår då till cirka 11 300 kronor.

Nya utbildningsplatser inom folkhögskolan

Som ett led i kunskapslyftet tillför regeringen medel till folkhögskolorna för allmän och särskild kurs motsvarande 5 000 platser – en satsning på 671 miljoner kronor årligen. Det innebär utökade möjligheter för personer som saknar grundskole- eller gymnasiekompetens att komplettera sin utbildning eller att till exempel gå en yrkesinriktad utbildning. Förslaget innebär även att 30 miljoner tillförs för särskilt utbildningsstöd så att folkhögskolorna även i fortsättningen ska kunna vara en viktig utbildningsväg för personer med funktionsnedsättning. Regeringens sammanlagda utbyggnad av folkhögskolan uppgår till cirka 8 000 platser – en ökning av det totala antalet platser med 30 procent. Förslaget innebär att den sammantagna utbyggnaden under mandatperioden är den största som skett sedan 1990-talets kunskapslyft, en satsning på totalt 910 miljoner årligen.

Satsningar på gymnasieskolans yrkesprogram

Regeringen föreslår satsningar på 83 miljoner kronor 2018 för att stärka gymnasieskolans yrkesprogram. En förutsättning för ökad tillgång och brett utbud av yrkesprogram är tillgång på yrkeslärare. Bland annat föreslås 45 miljoner till rekrytering av fler yrkeslärare och till behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare. Regeringen avsätter även 30 miljoner för att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet och öka dess kvalitet. Därtill har Utbildningsdepartementet nyligen skickat ett förslag på remiss om att utöka yrkesprogrammen från 2 500 poäng till 2 700 eller 2 800 poäng. Remisspromemorian innehåller också förslag på införande av ett estetiskt ämne om 50 poäng på alla nationella program. Genom att utöka yrkesprogrammen kan de ge grundläggande behörighet till högskolan, utan att minska de viktiga yrkeskurserna. De första eleverna kan börja höstterminen 2019 och regeringen avsätter 59 miljoner kronor 2020 för den utökade undervisningstiden. Fullt utbyggt satsar regeringen 234 miljoner per år från 2022.

Utveckling av gymnasieskolan

Genomströmningen i gymnasieskolan måste öka. Regeringen bereder de förslag som gymnasieutredningen lämnade hösten 2016 och avsätter 23 miljoner kronor under 2018 för utveckling av gymnasieskolan baserat på gymnasieutredningens förslag. Introduktionsprogrammen är de snabbast växande programmen i gymnasieskolan. Det

gör att det finns behov av att stärka introduktionsprogrammen för att förbättra övergången till nationellt program. Därför satsar regeringen bland annat 56 miljoner per år 2018 och 2019 på en utökad lovskola för elever på språkintruktionsprogrammet, för undervisning även på skolloven. Syftet är att eleverna snabbt ska kunna utveckla kunskaper i svenska för att sedan gå vidare i sin utbildning.

Frågor om Gymnasieskola och yrkesutbildning besvaras av Katarina Storm Åsell, tfn 08-452 75 95, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Högre utbildning och universitetsforskning

Utbyggnad av samhällsviktiga utbildningar

För att fler behöriga sökande ska kunna beredas plats för att genomgå högskoleutbildning föreslår regeringen en utökning av resurserna till högskoleutbildning i hela landet. Regeringen föreslår att drygt 260 miljoner kronor avsätts för 2018 och beräknar samma summa fr.o.m. 2019 och framåt, vilket motsvarar drygt 3 200 utbildningsplatser.

Ett sammanhållet system för kvalitetssäkring

Regeringen föreslår att Universitetskanslersämbetet tillförs 5 miljoner för 2018 och för 2019 och framåt beräknas 10 miljoner kronor tillföras för ett sammanhållet system för kvalitetssäkring inklusive forskning.

Frågor om Högre utbildning och universitetsforskning besvaras av Ulrika Wallén, tfn 08-452 75 09 och Lotta Christofferson, tfn: 08-452 77 87, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Signild Östgren